

ZÁPIS ZE SETKÁNÍ: MÍSTNÍ SPOLUPRÁCE ŠKOL A OSPOD ORP HLINSKO

Termín: 3. 11. 2017, 9:00 – 12 hodin

Místo: Městský úřad Hlinsko

Přítomní: viz prezenční listina

ÚVOD

1. Přivítání účastníků a představení organizátorů setkání - Martin Vtípil – vedoucí odboru sociálních věcí, školství a zdravotnictví
2. Kontext setkání, cíl, program, organizační věci – Jaroslav Marek, lokální síťář MPSV
3. Předány materiály, prosba o závěrečné vyplnění zpětné vazby v podobě dotazníků.

SYSTÉM OCHRANY DĚTÍ OHROŽENÝCH NA SVÝCH PRÁVECH – Jaroslav Marek

Kompletní prezentace bude poskytnuta v elektronické podobě.

V příspěvku zodpovězeny otázky:

Kdo jsou ohrožené děti? Kdo chrání práva dětí? Jaké je postavení škol a OSPOD při ochraně práv dětí?
Jaké jsou principy a trendy ochrany práv dětí a péče o ohrožené děti?

OPRÁVNĚNÍ A ČINNOST OSPOD – Martin Vtípil

Kompletní prezentace bude poskytnuta v elektronické podobě.

- OSPOD směřuje k tomu, aby dítě mohlo žít spokojené dětství a při tom se nedostávalo do konfliktů se širším okolím
- Není represivní orgán – navrhuje a koordinuje opatření nutné k ochraně dítěte (za spolupráce dítěte, rodičů a dalších aktérů), opatření nařizuje pouze v případě, že není jiná cesta k zajištění nejlepšího zájmu dítěte. OSPOD mj. provádí i preventivní činnost
- případové konference – nástroj multidisciplinární spolupráce

Podněty k prezentaci ze strany škol:

- dokazovací povinnost při výchovném opatření „omezení činnosti“ – kdo a jak dokáže a kontroluje? -> M. Vtípil: uložení výchovných opatření – v praxi se skoro nepoužívá, klade se to

OSPODům za vinu. OSPOD má ale především zájem o motivaci klientů ke spolupráci (jako nutnou podmínku účinné pomoci).

- spolupráce s lékaři – školy i OSPOD často nemají pozitivní zkušenosti se spoluprací, problém s písemnými potvrzeními (i u zdravotních posudků), i když se třeba po telefonu s lékaři shodnou -> M. Vtípil: pro lékaře je někdy těžké jít s kůží na trh, všichni pociťují tlak rodičů
- zpracování zpráv pro OSPOD – mají školy psát vše „natvrdo“? Obava z nařčení ohledně nedostatku důkazů

OSPOD JAKO KOLIZNÍ OPATROVNÍK DÍTĚTE – Kristýna Benešová (v zast. Libuše Vaškové)

Kompletní prezentace bude poskytnuta v elektronické podobě.

PRÁCE S OHROŽENÝM DÍTĚTEM – Kristýna Benešová

Kompletní prezentace bude poskytnuta v elektronické podobě.

Podněty k prezentaci ze strany škol:

- jaká je ochota rodin spolupracovat? -> K. Benešová: OSPOD využívá možnosti sítě (SAS, další služby) k aktivizaci rodiny k řešení situace dítěte, rodiče často slibují, dochází k přehodnocování plánu – často jde o dlouhodobou spolupráci s rodinou, M. Vtípil: IPOD navazuje na nedostatečně pokrytou potřebu dítěte
- účinným nástrojem jsou případové konference

NÁHRADNÍ RODINNÁ PÉČE – Martin Vtípil (v zastoupení Petry Culkové)

Kompletní prezentace bude poskytnuta v elektronické podobě.

- OSPOD nejen zprostředkovává NRP, ale nabízí péstounům i podporu („doprovází je“)

PRÁCE S DÍTĚTEM JAKO OBĚTÍ TRESTNÉHO ČINU – Yvona Ondráková (v zastoupení Eriky Sodomkové)

Kompletní prezentace bude poskytnuta v elektronické podobě.

- v případě nutnosti výslechu dítěte na policii OSPOD zajišťuje komfort dítěte – jídlo, odpočinek, psychologická pomoc atd.

SOCIÁLNÍ KURATELA PRO DĚTI A MLÁDEŽ – Yvona Ondráková

Kompletní prezentace bude poskytnuta v elektronické podobě.

Podněty k prezentaci ze strany škol:

- jak postupovat, když rodiče nevyvíjí součinnost v případě neomluvených absencí žáka?
- T. Louda: měli ve školním řádu definován postup při neomluvených absencích – ČŠI jim doporučila tuto část (konkrétní kritéria) ze školního řádu odstranit
- Y. Ondráková: formou protokolu mají školy možnost získat vyjádření rodičů, ohledně neomluvených absencí. Důležité je mít jakékoliv jednání s rodiči zaznamenáno. Veškerý tento materiál lze později v případě potřeby využít k jednání na soudu.
- J. Marek: povinností každého z aktérů je vyčerpat všechny relevantní možnosti a nástroje než se případ dostane před soud; ten (nebo příslušné správní orgány) může posoudit, zda aktéři postupovali dostatečně účinně s ohledem na zasažená práva dítěte.

PRÁCE S OHROŽENÝMI DĚTI V ZŠ – Tomáš Louda a Jana Kavalírová, ZŠ Ležáků Hlinsko

- případy ohrožených dětí mají společný fakt, že jde o dysfunkční rodiny

Škola se nejčastěji potýká s těmito problémy:

- 1) vysoká absence (omluvená rodiči)
  - 2) vých. problémy spojené s psychiatrickou diagnózou – rodiče odmítají řešit
  - 3) školní neúspěšnost
  - 4) sebepoškozování
  - 5) začleňování cizinců
  - 6) přenášení zodpovědnosti rodiči na školu – kyberšikana, dění mimo školu...
  - 7) materiální zajištění – obědy
  - 8) obezita, hygiena, které rodiče odmítají řešit – děti jsou kvůli tomu vyčleněny z kolektivu
- stává se, že když rodiče zjistí, že škola se snaží situaci dítěte řešit zvolí útočnou nebo únikovou strategii - odeberou dítě ze školy a dají ho jinam (takto dítě vymění třeba několik prostředí během prvního stupně, což ho poškozuje); další rozměr je úbytek žáků školy
  - kdo řeší výchovné problémy ve škole? – Školní poradenské pracoviště -> PPP -> OSPOD ad.
  - problémem je rozdílnost vyjádření jednotlivých aktérů k případům – často jsou dokonce v rozporu (příklad psychologických posouzení potřeb dítěte)
  - jako přínos vnímají případové konference – dobrá spolupráce s OSPOD, výhoda v zapojení všech stran

- školy často netuší, jak fungují další služby (zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, SVP)
- způsob posuzování případů v rámci regionů? – nejednotnost v přístupech
- škole chybí zpětná vazba, jak se případ, který nahlásí, řeší
- novela zákona o povinnostech vedení škol obracet se na policii ČR a státní zastupitelství -> jaký bude mít dopad na děti? Všichni chtějí dítěti pomoci ne je vystavovat stresu
- důležité je dokládat písemně!!! veškerá jednání se zákonnými zástupci

DISKUZE – vedl Jaroslav Marek

Podněty:

- problémy malého města /obce jsou problémy jiné - některé situace se řeší pružněji
- vši – jaký je to problém? pedagogický? zdravotní, sociální?
  - o nespadá do kompetencí OSPOD
  - o škola nemá právo kontrolovat dítě, jestli má vši
  - o je možné, aby někdo přišel do rodiny a posoudil hygienické podmínky?
- soudy a policie pro nás mají nepředvídatelný postup – nevolají předem, neřeší oběd dítěte, vezmou starší dítě a mladší nemá peníze na autobus domů (co je třeba v takové situaci udělat / zabezpečit?) – někdy se nebere ohledy na dítě / je ho sourozence
- obavy z nárůstu administrativy, obavy z postojů ČŠI při inspekci (co může být ve školním řádu?)
- mohl by být přítomen zástupce ČŠI na setkání, pokud bychom hledali postup v některém z konfliktních témat?
- nerovné postavení škol v systému – na školu může přijít anonymní oznámení, školy mají nést odpovědnost – v podobné situaci i OSPOD (stížnosti, kancelář Ombudsmana)
- administrativní zátěž – nedostatečné personální kapacity pedagogů -> potřeba posílení školního poradenského pracoviště
- ochrana učitelů – obavy učitelek / učitelů z oznamování ohrožení dítěte
- výhrady k postupům jiných organizací (SVP, poradenských zařízení ad.) – stává se např., že tato zařízení uvádějí do zpráv výpovědi zákonných zástupců jako objektivní informace, nikoliv jako citace

- bylo by vhodné přizvat na setkání i mateřské školy – problémy se často „táhnou“ už z předškolního období, je důležité si předávat informace (včasná detekce / intervence)
- setkáváme se s případy, kdy nic nezmůžeme
- vyplácí se nám důslednost
- všichni máme své limity

V příloze k zápisu jsou formulovány tematické oblasti, které byly na tomto setkání zmíněny jako problematické (dilemata). Řešení těchto a dalších aktuálních témat budeme hledat na dalších společných setkáních.

ZÁVĚR SETKÁNÍ – Jaroslav Marek, Martin Vtípil

Všichni z přítomných účastníků uvedli zájem účastnit se dalších setkání. Výběr tématu a termínu dalšího setkání proběhne formou hlasování přes web.

Martin Vtípil všem poděkoval za účast a požádal o vyplnění zpětnovazebního dotazníku.

Zapsala: Jana Křivánková, krajská koordinátorka síťování pro Pardubický kraj,

Doplnil: Jaroslav Marek

Příloha k zápisu:

IDENTIFIKOVANÁ TÉMATA PRO DALŠÍ SPOLEČNÉ JEDNÁNÍ

Komunikace mezi OSPOD a školami o případu

- poskytnutí podkladů o případu a jeho dosavadním řešení (strukturovaná zpráva – se stanoveným obsahem a rozsahem nezbytných informací)
- s jakými informacemi mohu dál nakládat (zapisovat si je, předávat je dál)?
- způsob poskytování zpětných vazeb k případu mezi školou a OSPOD

Předcházení vyvádění dětí ze systému

- jak předejít tomu, aby rodič/e ve chvíli, kdy se začneme zajímat o potřeby dítěte, přihlásil dítě na jinou školu?
- jak docílit toho, aby v případě, že rodič/e přihlásí dítě na jinou školu, se někdo dále zajímal o jeho potřeby?

Jak určit nejlepší zájem dítěte

- co nám pomůže ve chvíli, kdy se setkáváme s rozdílnými stanovisky specialistů k jedné situaci dítěte?
- jak poskytnout poradenskému zařízení zpětnou vazbu na jeho postup, o kterém se domníváme, že nevede k ochraně nejlepšího zájmu dítěte (např. vydávání názoru rodiče za objektivní fakta ve zprávách)?

Zdroje odborné pomoci v práci s ohroženým dítětem

- na jaké odborníky se můžeme obrátit, s čím a v jakou chvíli?

Užší spolupráce s pediatry při ochraně práv dětí /podpory rodiny

- možnosti poskytování informací / vyhotovení zpráv, posudků

Podpora dítěte / rodiny v situaci narůstající neomluvené absence

- jak postupovat, když rodiče nevyvíjí součinnost se školou (tak, abychom byli v souladu i se stanovisky ČŠI)?

Komplexní podpora dětí o, které rodiče dostatečně nepečují (dětí s výchovnými problémy ve spojitosti s předpokládaným/potvrzeným psychickým handicapem; děti obézní; děti s nedostatečnou hygienou)

- jak postupovat, když rodiče odmítají situaci řešit?

Podpora dětí sužovaných pedikulózou (veš dětská) k jejich ochraně proti sociálnímu vyloučení a ochraně kolektivu.

- jak postupovat, pokud rodiče nevyvíjí součinnost při řešení situace?
- který z aktérů může využít jakého opatření k ochraně takto ohroženého dítěte?

Ochrana zájmu dítěte / potřeb jeho sourozenců při vstupu orgánů veřejné moci (OVM) do školy

- co je třeba v takové situaci udělat / zabezpečit?
- jaká jsou práva a povinnosti dětí / rodičů v takové situaci
- jaká jsou práva a povinnosti škol
- jaká jsou práva a povinnosti OVM

Posílení školního poradenského pracoviště

- nabízí se nějaká dostupná možnost posílení školního poradenského pracoviště („specialisté“)?
- jak nastavit rozdělení rolí a sdílení informací, aby nás to nezatěžovalo a mělo kýžený efekt?

Ochrana personálu škol / OSPOD při ochraně práv dětí

- co můžeme udělat proto, abychom zmenšili své obavy při ochraně ohrožených dětí?
- jak postupovat, abychom eliminovali konflikt s dítětem / rodiči při ochraně nejlepšího zájmu dítěte?
- pokud se nelze vyhnout otevřenému konfliktu s dítětem / rodiči, nabízí se nám nějaká systémová ochrana?

Včasná detekce ohrožení dítěte

- co může škola dělat proto, aby včas odhalila, že se s dítětem / rodinou něco děje dříve, než „to vybuchne“?
- jak zajistit předávání informací o potenciálu k ohrožení dítěte mezi školkou a školou, příp. střední školou tak, aby nedocházelo k porušení práv na soukromí a ochranu osobních údajů?

Zpracoval: Jaroslav Marek